

Мукачівський державний університет
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної та спеціальної освіти

Логопедичні ігри та рання логопедична корекція:
практикум для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта

Мукачево – 2022

УДК 376.091.33-027.22:376.013.82(072)(075.8)

*Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
протокол №6 від «13» жовтня 2022 року*

*Розглянуто та рекомендовано до друку
науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол №4 від «11» листопада 2022 року*

Укладачі:

Чекан О.І. – к.пед.н., доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти МДУ.

Л69

Логопедичні ігри та рання логопедична корекція: практикум для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта / укладач О.І. Чекан, Мукачєво: МДУ, 2022.48 с. (1,7 др.ар.)

Навчально-методичні матеріали для проведення практичних занять з дисципліни «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» містять тематику практичних занять, методичні вказівки до виконання, запитання для поточного контролю та завдання для самостійної роботи, критерії оцінювання, рекомендовану літературу. Видання розраховане на здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Зміст

Передмова	4
Мета та завдання навчальної дисципліни	6
Навчально-методичні вказівки для виконання практичних занять	11
Теми практичних занять з дисципліни	14
Практична заняття №1	18
Практичне заняття №2	20
Практичне заняття №3	23
Практичне заняття №4	25
Практичне заняття №5	28
Практичне заняття №6	30
Практичне заняття №7	32
Практичне заняття №8	34
Практичне заняття №9	36
Критерії оцінювання	39
Рекомендована література	45

Передмова

Статистичні дані стверджують, що кожного року збільшується кількість дітей дошкільного віку, які мають порушення мовлення.

Зменшити кількість таких дітей на думку фахівців можливо, але для цього потрібно проводити довготривалу роботу, яка полягає у ранній діагностиці засобами ігрової діяльності саме на перших роках життя дитини.

Відставання дітей у мовному розвитку є важливою та складною проблемою, яка потребує своєчасної діагностики і корекції. Батьки, педагоги закладів дошкільної освіти повинні приділяти особливу увагу виправленню наявного відставання дитини в мовленнєвому розвитку починаючи ще з молодшого дошкільного віку. Бідну за лексичним складом мову, не сформованість фразового мовлення, порушення звуковимови необхідно виявляти якомога раніше, цей же час доцільно займатися й корекцією.

Проблема ранньої діагностики та своєчасної корекції мовленнєвого розвитку саме через ігрову діяльність виходить з того, що достатньо велика кількість батьків дітей з порушеннями мовлення на ранніх стадіях не замислюється про діагностику, не приділяючи проблемі взагалі ніякої уваги. У подібних ситуаціях батьки сподіваються, що проблема вирішиться сама собою, “все і так пройде”, не займаються з дитиною самі, і не прагнуть до того, щоб виправленням проблеми займалися фахівці.

Практика показує, що такий підхід найчастіше призводить до посилення проблеми; у дитини розвиваються труднощі при вимові та спілкуванні. Не можна не робити ніяких дій, чекаючи пізнього спонтанного розвитку мовлення, оскільки у таких випадках пізно розвинена мова формується у дитини вже на патологічній основі. В майбутньому можуть з'явитися проблеми при шкільному навчанні: діти з подібними порушеннями традиційно мають труднощі в оволодінні читанням і письмом; пізній або обмежений мовленнєвий розвиток дитини призводить до затримки пізнавальної діяльності. Ці обставини необхідно враховувати як батькам так і педагогам дошкільних установ, які повинні звертати увагу на всі випадки відхилення від норми в

мовленнєвому розвитку дитини і рекомендувати батькам звернутися за допомогою до фахівців, роз'яснюючи дорослим необхідність спеціального заняття в дошкільному віці для корекції мовленнєвого розвитку саме через ігрову діяльність. Адже, основний вид діяльності дітей дошкільного віку - гра, в процесі якої розвивається не тільки мовлення, але й духовні та фізичні сили дитини, її увага, пам'ять, уява, дисциплінованість, спритність.

Проблемі ранньої діагностики та корекції відхилень засобами логопедичних ігор у мовленнєвому розвитку дітей в сучасних дослідженнях приділяється, на наш погляд, недостатньо уваги. Більшість досліджень, в основному, присвячені застосуванню різних методик логопедичного впливу в тих випадках, коли має місце яскраво виражене відставання у мовленнєвому розвитку дитини від вікових норм або ж тоді, коли мова йде про корекцію розвитку дітей з вродженими дефектами артикуляційного апарату, з дитячим церебральним паралічем та іншими відхиленнями психомоторного розвитку, що діагностуються на ранніх етапах розвитку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» для здобувачів освіти групи СОЛ-4 укладена відповідно до спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» є процес формування у здобувачів освіти системи знань про ранню логопедичну корекцію засобами ігрової діяльності та надання їм практичної спрямованості.

Міждисциплінарні зв'язки: при складанні програми враховувалися міждисциплінарні зв'язки з використанням отриманих знань у сфері педагогічних, психологічних, лінгвістичних, медичних наук («Спеціальна педагогіка», «Психологія», «Логопедія з практикумом», «Методика корекції артикуляційної моторики», «Спеціальна методика розвитку мовлення» та ін.)

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль I. Рання логопедична корекція засобами ігрової діяльності; Змістовий модуль II. Ігротерапія в процесі ранньої логопедичної корекції.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» є: ознайомити здобувачів освіти із методиками проведення ігор під час ранньої корекції мовленнєвих порушень та з методиками розвитку і корекції рухової сфери, довільної поведінки та мовленнєвої функції в осіб з мовленнєвою патологією, сформулювати вміння диференційовано добирати ігри в логопедичній роботі з дітьми з різними мовленнєвими вадами. Формувати професійні компетентності у майбутніх фахівців.

В ході вивчення дисципліни здобувачі отримують знання про сутність реабілітації та ранньої логопедичної допомоги дітям групи ризику, про особливості й основні показники нормативного мовленнєвого і психомоторного розвитку в ранньому віці; знання і вміння діагностики мовленнєвого і психомоторного розвитку дітей з порушеннями розвитку; практичні вміння з організації та

проведення логопедичної роботи з дітьми раннього віку засобами логопедичних ігор.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» є:

пізнавальні: розуміти поняття «корекції мовленнєвого розвитку», «особливості психомоторного розвитку», «органічне ураження центральної нервової системи», «рання логопедична корекція», «логопедичні ігри та ігрова діяльність»; знати сучасні ефективні технології проведення корекційної роботи в логопедії, розуміти важливість ранньої логопедичної корекції у процесі корекційної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення.

практичні: вміти поєднувати у своїй професійній діяльності традиційні та ігрові підходи при здійсненні корекційної роботи, спираючись на досвід педагогів-новаторів; розробляти та впроваджувати нововведення в корекційній роботі з дітьми-логопатами та дітьми, що мають ООП; створювати розвивально-корекційне середовище, використовуючи ігровий логопедичний матеріал.

виховні: розвивати у здобувачів вищої освіти творчий підхід до педагогічного процесу; формувати комунікативну компетентність і особистісні якості, необхідні для професійної діяльності логопеда; розвивати гуманістичні ціннісні орієнтації в ході реалізації професійної діяльності; формувати прагнення щодо вдосконалення професійної компетентності в процесі роботи з науковою і практичною літературою, інтернет-ресурсами.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- специфіку психолого-педагогічного супроводу сімей, які виховують немовленсвих дітей та дітей раннього віку з порушенням розвитком;

- умови, передумови і закономірності мовленнєвого розвитку;

- особливості вікової періодизації мовленнєвого розвитку;

- особливості обстеження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами ігрової діяльності;

- методи та особливості вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя засобами ігрової діяльності;
- взаємозв'язок ігрової, мовленнєвої діяльності та спілкування на етапі розвитку дітей раннього віку.

вміти:

- транслювати ознаки порушеного розвитку в немовленнєвому та ранньому віці;
- здійснювати психолого-педагогічний супровід сімей, які виховують дітей раннього віку з порушеним розвитком;
- аналізувати результати консультативної роботи з сім'ями, які виховують дітей раннього віку з порушеннями у розвитку;
- здійснювати вибір логопедичних методик та ігрових прийомів щодо вивчення мовленнєвої продукції дітей раннього віку;
- правильно відбирати матеріал для роботи з розвитку мовлення залежно від віку дитини за допомогою логопедичних ігор.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години, 4 кредити ЄКТС.

Прослуховування курсу забезпечить формування у здобувачів освіти системи компетентностей, які є критеріями оцінки якості знань з курсу.

Компетентності:

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових, функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність усвідомлення сучасних тенденцій у спеціальній та інклюзивній освіті, прогнозувати їх потенційні наслідки та моделювати сучасний освітній процес відповідно з технологіями.

СК-18. Здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби корекції порушень мовлення у дітей.

СК-19. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень мовлення та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей.

СК-20. Здатність проектувати індивідуальні корекційні програми для дітей з психофізичними та мовленнєвими порушеннями.

Програмові результати навчання:

РН4	Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики
-----	--

	психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.
PH5	Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.
PH6	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психологопедагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
PH8	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
PH10	Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.
PH13	Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.
PH15	Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.
PH16	Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.
PH17	Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.
PH18	Бути обізнаними у плануванні навчальної, виховної та логопедичної роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення, забезпеченні її реалізації та оцінки отриманих результатів.

2. Навчально-методичні вказівки для виконання практичних занять

До курсу «Логопедичні ігри та рання логопедична корекція» навчальним планом передбачено 20 годин (з них 2 години відводиться для контрольного заходу (контрольна робота) практичних занять. На кожне із занять по 2 години.

Практичне заняття складається з двох частин. Для підготовки до практичного заняття здобувачі виконують відповідні завдання самостійної роботи: конспектування першоджерел, науково-методичної літератури, довідкової літератури, виконання завдань для самоконтролю відповідно до теми.

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань відповідно до лекційного матеріалу. Насамперед здобувачі опрацьовують та повторюють теоретичний матеріал з кожної теми.

Друга частина - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері педагогічної інноватики, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Практичні заняття – форма навчання, при якій викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальних дисциплін.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення заняття готується на попередньо підготовленому методичному матеріалі (контрольних питань для виявлення ступеня оволодіння здобувачами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх здобувачами на занятті).

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем та їх обговорення за участю здобувачів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Практичне заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань. Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою.

Практичне заняття проводиться із здобувачами, кількість яких не перевищує половини академічної групи. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Завданням практичних занять є:

– оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною

діяльністю здобувачів освіти, їх теоретичну підготовку з практичною;

- розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;

- формувати у здобувачів інтерес до науково-дослідної роботи і залучення їх до наукових досліджень, які здійснює кафедра;

- забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань здобувачів за певною темою;

- формувати уміння і навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності;

- здійснювати діагностику та контроль знань здобувачів з окремих розділів і тем програми, формувати уміння й навички виконання різних видів майбутньої професійної діяльності;

- розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання;

- розвиток умінь педагогічного прогнозування;

- формування дослідницьких умінь.

Оцінки, отримані здобувачем за окремі практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3. Теми практичних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
	Практичне заняття №1	
	Науково-теоретичні засади проблеми корекції мовленнєвого розвитку дітей раннього віку	
1.	1. У чому суть державної концепції раннього втручання. 2. Назвіть причини, які викликають ПЕП (перинатальну енцефалопатію). 3. Проаналізуйте досвід реалізації вітчизняних та зарубіжних програм з раннього втручання. 4. Обґрунтуйте необхідність ранньої діагностики та корекційної роботи з дітьми в ранній період. Література: [3; 6; 8; 9; 15; 26]	2
	Практичне заняття №2	
	Особливості психомоторного розвитку дітей перших трьох років життя в онтогенезі	
2.	1. Охарактеризуйте лепет дитини і назвіть етапи формування белькотіння. 2. Перелічіть, що повинна в нормі до кінця першого року життя знати і вміти робити дитина. 3. Дайте характеристику шести рівням розвитку розуміння мови. 4. Дайте характеристику семи етапам розвитку рухових функцій в онтогенезі. 5. Назвіть етапи домовного розвитку дітей. Література: [3; 6; 8; 17; 18; 23]	2
	Практичне заняття №3	
	Особливості обстеження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами ігрової діяльності	
3.	1. Дайте характеристику ЗНМ. 2. Як визначити імпресивний та експресивний словник дитини?	2

3. Які є порушення лексичної сторони мовлення?

4. Як проводиться обстеження органів артикуляції?

5. Як перевірити стан звуковимови та звукової структури слова?

6. Як проводиться обстеження звуковимови?

Література: [3; 5; 8; 15; 23; 26]

Практичне заняття №4

Методи та особливості вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя засобами ігрової діяльності

1. У чому проявляється порушення будови органів артикуляції?

4. 2. Якими симптомами проявляється підвищений м'язового тонусу в органах артикуляції? 2

3. Як проявляється псевдобульбарна симптоматика?

4. Чим пояснити пізню появу і скорочений характер белькотіння?

5. Які сенсорні порушення виявляються у дітей?

6. Які особливості емоційно-вольової сфери дітей?

Література: [3; 5; 8; 15; 23; 26]

Практичне заняття №5

Зміст корекційно-логопедичної роботи з дітьми на першому році життя

1. Яка мета та принципи корекційно-педагогічної роботи?

5. 2. Розкрийте завдання корекційно-педагогічної роботи з дітьми. 2

3. Охарактеризуйте розвиток зорового, слухового сприйняття та зорово-моторної координації.

Література: [2; 3; 6; 8; 15]

6. ***Практичне заняття №6*** 2

Корекційно-логопедична робота з дітьми із дитячим церебральним паралічем у віці від одного до трьох років

1. Чому у дитини, яка не розуміє звернену до неї мову, перевіряють розуміння жестів і міміки?
 2. Які патологічні симптоми можуть відзначатися в артикуляційному апараті?
 3. Дайте визначення поняттям, які використовуються для позначення патологічної симптоматики в артикуляційному апараті.
 4. Які порушення тону м'язів в лицьовій мускулатурі можуть зустрічатися?
 5. Зробіть логопедичний попередній висновок мовного та психічного розвитку, відштовхуючись від норми.
 6. Складіть план рекомендованих стимулюючих і корекційних заходів для батьків.
- Література: [5; 6; 8; 15; 23]

Практичне заняття №7

Ігротерапія в корекції мовлення

1. Яке місце займає гра в системі засобів розвитку мовлення дошкільників?
 2. Охарактеризуйте вплив гри на виховний процес дітей.
 3. Назвіть та охарактеризуйте аспекти мовленнєво-ігрової діяльності.
 7. 4. Які особливості ігрової діяльності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення. 2
 5. Яка роль ігор та ігрових прийомів у корекції мовлення?
 6. У чому полягає особливість дидактичних ігор?
 7. Яке значення мають рухливі ігри для дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ?
- Література: [4; 7; 9; 11; 12; 19]

8. ***Практичне заняття №8*** 2

Ігрові методики на корекційних заняттях із дітьми, що мають ЗНМ

1. Що розуміють під загальним недорозвиненням мовлення у дітей із нормальним слухом і первинно збереженим інтелектом?
2. Чим зумовлене порушення мовлення у дітей із ЗНМ?
3. Дайте характеристику I і II рівнів ЗНМ дітей.
4. Охарактеризуйте III і IV рівні ЗНМ дітей дошкільного віку.

Література: [3; 4; 6; 9; 15; 21]

Практичне заняття №9

Ігрові вправи для розвитку слуху, дихання, голосу, фонематичного сприймання та вправи для розвитку координації мовлення з рухами

1. Яке значення має розвиток фонематичного слуху для оволодіння навичками читання і письма?
2. Яка методика проведення ігрових вправ для розвитку дихання та голосу? 2
3. Розкрийте значення пальчикових ігор для розвитку дитини.
4. Обґрунтуйте доцільність використання рухливих ігор в логопедичній роботі.
5. Назвіть принципи підбору й організації ігор в логопедичній роботі.

Література: [1; 2; 4; 10; 24]

10. **Контрольний захід (контрольна робота).** 2
Разом за семестр **20**

Практична заняття №1

Науково-теоретичні засади проблеми корекції мовленнєвого розвитку дітей раннього віку

***Мета:** уточнити, розширити та конкретизувати знання здобувачів щодо основних мовленнєвих порушень; сформуванню вміння доречно застосовувати методи логопедичної діагностики і корекції в дітей дошкільного віку з вадами психофізичного та мовленнєвого розвитку; розвивати логічне мислення на основі загальнорозумових дій та операцій, стимулювати розвиток умінь здобувачів аргументувати свою відповідь; підтримувати інтерес до майбутньої професії, нових засобів навчання.*

Питання для обговорення

1. Характеристика основних мовленнєвих порушень
2. Діагностування мовленнєвого розвитку дитини з порушеннями мовлення
3. Особливості логопедичної допомоги

***Вивчити основні поняття:** заїкання, дислалія, ринологія, дизартрія, алалія, афазія.*

***Література:** [3; 6; 8; 9; 15; 26].*

***Обладнання:** методичні вказівки, роздатковий матеріал.*

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Науково-теоретичні засади проблеми корекції мовленнєвого розвитку дітей раннього віку».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами даної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань відповідно до лекційного матеріалу. Насамперед опрацьовувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга частина - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Чим викликана необхідність ранньої діагностики та корекційної роботи з дітьми в ранній період?

2. Які блоки включає модель системи раннього виявлення і корекції відхилень у розвитку дітей?

3. У чому суть державної концепції раннього втручання?

4. Які статистичні дані здоров'я немовлят?

5. Які причини викликають ПЕП (перинатальну енцефалопатію)?

6. Чому ПЕП (перинатальна) енцефалопатія може бути причиною мовних порушень?

7. Які діагностичні методики дітей раннього віку вам відомі?

8. Які діагностичні показники групи ризику по РДА

виділяють?

9. Які діагностичні показники групи ризику мовленнєвої патології?

10. Як пояснити різноманіття варіантів онтогенезу мови?

11. Яка модель (етапи) організації ранньої допомоги дітям із відхиленнями у розвитку?

12. Проаналізуйте досвід реалізації вітчизняних та зарубіжних програм з раннього втручання.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуйте конспект з переліком питань для збору анамнезу дитини з дислалією.

2. Розробіть конспект заняття для дітей з ринолалією.

3. Складіть схему обстеження дитини з РДА.

Практичне заняття №2

Особливості психомоторного розвитку дітей перших трьох років життя в онтогенезі

***Мета:** вивчити особливості психомоторного розвитку дітей перших трьох років життя в онтогенезі; виявляти та використовувати в практичній діяльності передовий логопедичний досвід та результати досліджень; підтримувати інтерес здобувачів до майбутньої професії, нових засобів навчання.*

План

1. Нормативи психомоторного розвитку дітей першого року життя

2. Критерії оцінювання психомоторного розвитку дитини

3. Нормативи психомоторного розвитку дітей другого і третього року життя

4. Вікова характеристика психомоторного розвитку

Вивчити основні поняття: нормативи, психомоторний розвиток, особливості, онтогенез.

Література: [3; 6; 8; 17; 18; 23].

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Особливості психомоторного розвитку дітей перших трьох років життя в онтогенезі».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацюувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Хто з авторів розробляв показники психомоторного розвитку дітей першого року життя?
2. В якому віці у дитини з'являються зорові і слухові

диференціювання?

3. Коли у дитини з'являється первинне розуміння мови?

4. Які автори вказували на важливість емоційного спілкування з дитиною?

5. Перерахуйте періоди формування цілеспрямованих рухів руки дитини.

6. Які етапи становлення предметно ігрової діяльності у дітей?

7. Назвіть етапи домовного розвитку дітей.

8. У якому віці з'являється в нормі гукання і гуління?

9. Охарактеризуйте лепет дитини і назвіть етапи формування белькотіння.

10. Перелічіть, що повинна в нормі до кінця першого року життя знати і вміти робити дитина.

11. Дайте характеристику шести рівням розвитку розуміння мови.

12. Яка послідовність появи вроджених і умовно рефлекторних рухів рук у дитини?

13. Дайте характеристику семи етапів розвитку рухових функцій в онтогенезі.

14. Що таке пропозиція з декількох слів коренів?

15. З якого віку починається в нормі засвоєння граматичної структури пропозиції?

16. У якому віці починається формування перших форм слів?

17. Коли в нормі з'являється словозміна?

18. Чому на початковому етапі дитина засвоює продуктивніші правила формоутворення?

19. Чим характеризується другий період формування граматичної будови мови в онтогенезі?

20. Чим характеризується третій період формування граматичної будови мови в онтогенезі?

Завдання для самостійної роботи

1. Поспостерігайте за дитиною і охарактеризуйте її за прикладом таблиці психомоторного розвитку дітей.

2. Розробіть заняття для дитини із затримкою психомоторного розвитку.

3. Підготуйте перелік питань для збору анамнезу дитини з ЗПР.

Практичне заняття №3

Особливості обстеження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами ігрової діяльності

***Мета:** вивчити особливості обстеження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами ігрової діяльності; знати методiku діагностування зв'язного мовлення, фонетико-фонематичної, лексичної та граматичної сторони мовлення; розвивати необхідність постійного самовдосконалення і самоосвіти; підтримувати інтерес здобувачів до майбутньої професії, нових засобів навчання.*

План

1. Діагностика мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення

2. Діагностика фонетико-фонематичної сторони мовлення

3. Діагностика лексичної сторони мовлення

4. Діагностика граматичної сторони мовлення

5. Діагностика зв'язного мовлення

***Вивчити основні поняття:** діагностика, порушення, особливості, мовленнєвий розвиток, ігрова діяльність, зв'язне мовлення, фонетико-фонематичне мовлення.*

Література: [3; 5; 8; 15; 23; 26].

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Особливості обстеження мовленнєвого розвитку дітей раннього віку засобами ігрової діяльності».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами даної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацьовувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Перерахуйте завдання логопедичного обстеження.
2. Як перевірити стан звуковимови та звукової структури слова?
3. Як визначити рівень розвитку операції слухової пам'яті?
4. Дайте характеристику ЗНМ.
5. Як визначити імпресивний та експресивний словник дитини?

6. Які є порушення лексичної сторони мовлення?
7. Як проводиться обстеження органів артикуляції?
8. Як проводиться обстеження звуковимови?
9. Як проводиться обстеження фонематичного сприймання?

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть ігри та вправи для обстеження фонематичного сприймання.
2. Складіть план конспект для обстеження граматичної сторони мовлення.
3. Розробіть заняття для розвитку зв'язного мовлення.

Практичне заняття №4

Методи та особливості вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя засобами ігрової діяльності

***Мета:** поглибити знання щодо особливостей та методів вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя засобами ігрової діяльності, вміти охарактеризувати дітей домовленневого розвитку з ДЦП всіх рівнів; розвивати необхідність постійного самовдосконалення і самоосвіти.*

План

1. Методи вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя
2. Особливості психомоторного розвитку дітей першого року життя з органічним ураженням у центральній

нервовій системи

Вивчити основні поняття: методи, особливості, психомоторний розвиток, ураження ЦНС, церебральний параліч.

Література: [3; 5; 8; 15; 23; 26].

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Методи та особливості вивчення психомоторного розвитку дітей з органічним ураженням центральної нервової системи на першому році життя засобами ігрової діяльності».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацьовувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Які патологічні особливості у формуванні рухових функцій відзначаються у дітей ДЦП?
2. Що таке гіперсаливація?
3. У чому проявляється порушення будови органів артикуляції?
4. Якими симптомами проявляється підвищення м'язового тону в органах артикуляції?
5. Як проявляється псевдобульбарна симптоматика?
6. Що таке гіперкінези?
7. Чим характеризується гуління у дитини з ДЦП?
8. Чим пояснити пізню появу і скорочений характер белькотіння?
9. Які сенсорні порушення виявляються у дітей?
10. Які особливості емоційно-вольової сфери дітей?
11. Охарактеризуйте I рівень домовного розвитку дитини з ДЦП.
12. Дайте характеристику дитини з II рівнем домовного розвитку.
13. Опишіть патологічні симптоми, які проявляються у дітей IV рівня.

Завдання для самостійної роботи

1. Доберіть методики виявлення орієнтовних реакцій і можливі реакції дітей.
2. Складіть конспект заняття для дітей з ДЦП.
3. Підберіть вправи артикуляційної і мімічної гімнастики, що сприяють зменшенню гіперсаливації.

Практичне заняття №5

Зміст корекційно-логопедичної роботи з дітьми на першому році життя

***Мета:** розширити знання щодо змісту корекційно-логопедичної роботи з дітьми на першому році життя; знати мету та принципи корекційно-педагогічної роботи; вміти підбирати вправи на розвиток слухового та зорового сприйняття; сформувати вміння застосовувати знання в комплексі; виховувати зацікавленість дисципліною, прагнення отримати нові знання самостійно.*

План

1. Мета та принципи системи корекційно-педагогічної роботи
2. Завдання корекційно-педагогічної роботи з дітьми
3. Розвиток зорового, слухового сприйняття та зорово-моторної координації

***Вивчити основні поняття:** ДЦП, логопедичний масаж, гімнастика, мета, принципи, корекційно-логопедична робота.*

***Література:** [2; 3; 6; 8; 15].*

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Зміст корекційно-логопедичної роботи з дітьми на першому році життя».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1. Відповідь на контрольні питання
2. Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацювати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Яка мета та принципи корекційно-педагогічної роботи?
2. Розкрийте завдання корекційно-педагогічної роботи з дітьми.
3. Охарактеризуйте розвиток зорового, слухового сприйняття та зорово-моторної координації.

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть дихальні вправи для дітей III рівня домовного розвитку.
2. Підберіть вправи на розвиток слухового сприймання.
3. Підберіть вправи на розвиток зорового сприймання.

Практичне заняття №6
Корекційно-логопедична робота з дітьми із
дитячим церебральним паралічем у віці від одного до
трьох років

***Мета:** сформувати навички обстежування дитини за шкалою Гріффітс; навчити робити висновки щодо рівня мовленнєвого розвитку дітей; розвивати самостійність суджень, педагогічну інтуїцію, виховувати інтерес до обраної професії.*

План

1.Зміст корекційно-логопедичної роботи з дітьми з дитячим церебральним паралічем у віці від одного року до трьох років

2.Корекційно-логопедична робота на першому етапі

3.Корекційно-логопедична робота на другому етапі

***Вивчити основні поняття:** корекційно-логопедична робота, артикуляційна гімнастика, дихальна гімнастика, логопедичний масаж.*

***Література:** [6; 8; 9; 12; 26].*

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Корекційно-логопедична робота з дітьми із дитячим церебральним паралічем у віці від одного до трьох років».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацювати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Як ви розумієте вираз «скрінінгова методика обстеження», з якою метою вона застосовується?
2. Чи потрібні дитині, яку ви обстежили, консультації інших фахівців?
3. Чому у дитини, яка не розуміє звернену до неї мову, перевіряють розуміння жестів і міміки?
4. Які патологічні симптоми можуть відзначатися в артикуляційному апараті?
5. Дайте визначення поняттям, які використовуються для позначення патологічної симптоматики в артикуляційному апараті.
6. Які порушення тону м'язів в лицьовій мускулатурі можуть зустрічатися?

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть артикуляційні вправи для дітей із ДЦП.
2. Складіть план конспект для обстеження дитини із дизартрією.
3. Підготуйте перелік питань для збору анамнезу

дитини із ДЦП.

4. Обстежте дітей у віці 1,5 - 2 років за шкалою Гріффітс і виведіть загальну суму балів. Зіставте отримані дані з умовною нормою суми балів відно до віку.

5. Складіть графік профілю психомоторного розвитку обстеженої вами дитини 1,5 - 2 років.

6. Зробіть логопедичний попередній висновок мовного та психічного розвитку, відштовхуючись від норми.

7. Складіть план рекомендованих стимулюючих і корекційних заходів для батьків.

Практичне заняття №7 **Ігротерапія в корекції мовлення**

***Мета:** засвоїти особливості мовленнєво-ігрової діяльності дошкільників; знати класифікацію дитячих ігор; засвоїти уміння самостійно використовувати знання, навички; виховувати професійні риси, почуття відповідальності.*

План

1. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників
2. Особливості ігрової діяльності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення
3. Класифікація дитячих ігор

***Вивчити основні поняття:** мовленнєво-ігрова діяльність, класифікація, особливості, функції.*

***Література:** [4; 7; 9; 11; 12;19].*

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Ігротерапія в корекції мовлення».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацьовувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Яке місце займає гра в системі засобів розвитку мовлення дошкільників?

2. Охарактеризуйте вплив гри на виховний процес дітей.

3. Назвіть та охарактеризуйте аспекти мовленнєво-ігрової діяльності.

4. Назвіть особливості ігрової діяльності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення.

5. Яка роль ігор та ігрових прийомів у корекції мовлення?

6. У чому полягає особливість дидактичних ігор?

7. Яке значення мають рухливі ігри для дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ?

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть 2-3 мовленнєві гри для дітей дошкільного віку.
2. Складіть порівняльну характеристику ігрової діяльності дошкільників з нормальним мовленнєвим розвитком та дошкільників із ЗНМ.
3. Складіть таблицю класифікації словесних ігор.

Практичне заняття №8

Ігрові методики на корекційних заняттях із дітьми, що мають ЗНМ

***Мета:** озброєння здобувачів теоретичними знаннями і практичними навичками ігрових методик на корекційних заняттях із дітьми, що мають ЗНМ; залучити до творчої діяльності; навчити здобувачів освіти використовувати навчальний матеріал спираючись на засвоєні теоретичні положення.*

План

1. Логопедичні ігри з дітьми I рівня мовленнєвого недорозвитку
2. Ігри для корекційних занять із дошкільниками II рівня ЗНМ
3. Ігротерапія при III рівні ЗНМ у дітей дошкільного віку
4. Ігрова діяльність із дітьми IV рівнем ЗНМ

***Вивчити основні поняття:** логопедичні ігри, ігротерапія, корекційні заняття, рівні ЗНМ.*

Література: [3; 4; 6; 9; 15; 21].

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Ігрові методики на корекційних заняттях із дітьми, що мають ЗНМ».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацьовувати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Що розуміють під загальним недорозвиненням мовлення у дітей із нормальним слухом і первинно збереженим інтелектом?

2. Чим зумовлене порушення мовлення у дітей із ЗНМ?

3. Дайте характеристику I і II рівнів ЗНМ дітей.

4. Охарактеризуйте III і IV рівні ЗНМ дітей дошкільного віку.

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть по 2 логопедичні гри з дітьми кожного рівня ЗНМ.
2. Складіть таблицю характерних особливостей кожного рівня ЗНМ.

Практичне заняття №9

Ігрові вправи для розвитку слуху, дихання, голосу, фонематичного сприймання та вправи для розвитку координації мовлення з рухами

***Мета:** засвоєння методики проведення ігрових вправ для розвитку слуху, дихання, голосу, фонематичного сприймання та розвитку координації мовлення з рухами; засвоїти уміння самостійно використовувати знання, навички; виховувати професійні риси.*

План

1. Ігрові вправи для розвитку слуху
2. Ігрові вправи для розвитку дихання та голосу
3. Пальчикові ігри
4. Вправи для розвитку координації мовлення з рухами
5. Ігри та вправи на розвиток фонематичного сприймання
6. Рухливі ігри з мовним супроводом

***Вивчити основні поняття:** ігрові вправи, розвиток слуху, дихання, голосу, фонематичного сприймання, координація мовлення, рухливі ігри.*

Література: [1; 2; 4; 10; 24].

Методичні рекомендації до виконання роботи

Згідно навчальної програми до практичних занять входить тема - «Ігрові вправи для розвитку слуху, дихання, голосу, фонематичного сприймання та вправи для розвитку координації мовлення з рухами».

Користуючись знаннями, отриманими під час лекційних занять, та теоретичними основами данної роботи, виконати:

1.Відповідь на контрольні питання

2.Завдання для самостійного опрацювання

Перша частина включає в себе перелік контрольних питань по темі та лекційного матеріалу. Насамперед опрацювати та повторити теоретичний матеріал з теми.

Друга - завдання для самостійного опрацювання. Завдання даного типу здобувачі виконують після заняття, закріплюючи матеріал по темі.

Корисним буде аналіз першоджерел та нормативних документів, що передбачають формування компетентності здобувача у сфері ранньої логопедичної корекції засобами ігрової діяльності, поглиблене ознайомлення із новітніми досягненнями сучасної науки, прогресивними зарубіжними та вітчизняними освітньо-виховними технологіями.

Завдання:

Контрольні питання

1. Яке значення має розвиток фонематичного слуху для оволодіння навичками читання і письма?

2. Яка методика проведення ігрових вправ для розвитку дихання та голосу?

3. Розкрийте значення пальчикових ігор для розвитку дитини.

4. Обґрунтуйте доцільність використання рухливих ігор в логопедичній роботі.

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть по 2 ігрові вправи для розвитку слуху, дихання та голосу.

2. Назвіть принципи підбору й організації ігор в логопедичній роботі.

3. Підготуйте та розробіть вправи з використанням засобів логоритміки:

- вправи на регуляцію м'язового тону;
- вправи, що активізують увагу;
- мовленнєві вправи без музичного супроводу;
- заключні вправи.

5.Критерії оцінювання

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами для планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у різних формах, які є найбільш відповідними до навчального матеріалу, що оцінюється таким чином: усне опитування, тестовий або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях та лекціях, колоквиум, виступ здобувача із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на практичних заняттях, комп'ютерне тестування тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення поточної оцінки, при проведенні заліку і враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Методи поточного контролю – це оцінювання навчальних досягнень здобувача протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (практичні заняття, самостійна робота). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування

самостійної роботи здобувача. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь здобувача, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь здобувача (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідна форма – бесіда, у якій викладач ставить запитання і чекає відповіді здобувача. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі, можуть застосовуватися дидактичні картки, ігри, технічні засоби.

Поточний контроль здійснюється викладачами, які ведуть лекційні та практичні заняття. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів на початку модулю.

Поточний контроль основної частини матеріалу дисципліни рекомендується завершувати не пізніше передостаннього навчального тижня семестру.

Форми та порядок оцінювання знань аудиторної роботи здобувачів пропонує викладач-лектор (керівник курсу) за участю викладачів, які ведуть практичні заняття. Поточна аудиторна діяльність здобувача оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою.

Поточний контроль аудиторної роботи рекомендується здійснювати за такими критеріями:

Тест (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його здобувачами. Перевага тестів у їх об'єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Критерії оцінювання тестових завдань є:

«Відмінно» - 100% - 90% вірних відповідей

«Добре» - 89% - 75% вірних відповідей
«Задовільно» - 74% - 60% вірних відповідей
«Незадовільно» - до 60% вірних відповідей

Методи письмового контролю - забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння. У письмовій роботі здобувачеві необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач, психологічних ситуацій.

Критерії оцінювання письмової роботи здобувачів є:

«Відмінно» - виставляється за повну, правильну і обгрунтовану відповідь в письмовій формі. Здобувач вищої освіти оволодів понятійним апаратом, уміє конкретизувати теоретичні положення, виділяє суттєве в навчальному матеріалі, відповідає логічно, послідовно, уміє впевнено використовувати засвоєні способи дій в нових ситуаціях, типових, варіативних чи нестандартних.

«Добре» - показник хорошої успішності, її виставляють за правильну обгрунтовану відповідь, з якої видно, що здобувач розуміє теоретичний матеріал і володіє навиками і вміннями самостійної навчально-пізнавальної діяльності, допускаючи при цьому деякі несуттєві неточності під час виконання письмової роботи.

«Задовільно» - показник задовільної успішності. Вона свідчить про те, що знання мають розрізнений, фрагментарний характер, що здобувач здатний відтворити певну суму фактичних знань (іноді не усвідомлюючи в цілому їх глибини, узагальненості) і використовує засвоєні способи дій в нестандартних умовах за зразком.

«Незадовільно» - виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту вивченого матеріалу і свідчить про нерозуміння його основних положень. В письмових відповідях мають місце грубі помилки.

Методи усного контролю – бесіда, розповідь здобувача, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь здобувача (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідальна форма – бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі, можуть застосовуватися дидактичні картки, ігри, технічні засоби.

Виконання практичних робіт: ситуаційна рольова гра, імітація, що визначає рівень його знань, умінь з предмету, і ставлення до навчання, ступінь його пізнавальної активності, свідомості, і вміння мислити, розв'язувати самостійно різноманітні завдання. Для практичних занять залежно від обсягу дисципліни, кількості аудиторних годин, відведених на цей вид роботи, кількості питань з тем занять, виходячи з обґрунтованих фізіологічних норм навчального навантаження здобувача, викладачем для кожного здобувача встановлюється обов'язковий мінімум виступів на практичних заняттях у семестрі і мінімальна кількість виступів з обговореннями поставлених питань (участь у дискусіях); виконання в повному обсязі аудиторної роботи, обов'язкових завдань СРС.

Критерії оцінювання здобувача на практичних заняттях є:

«Відмінно» - прояв декількох видів активності на занятті: виступ із повідомленням, відповіді на запитання викладача, участь у дискусіях та обговоренні матеріалу тощо.

«Добре» - прояв двох видів активності на занятті: виступ із повідомленням, відповіді на запитання викладача, участь у дискусіях та обговоренні матеріалу з допущенням певних недоліків чи неточностей.

«Задовільно» - прояв одного виду активності на занятті: відповідь на запитання викладача неповна та не чітка, участь у дискусіях та обговоренні матеріалу малоактивна, ініційована викладачем.

Пасивна присутність на занятті не оцінюється.

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені практичні заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

<i>Модульний контроль</i>		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА (в т.ч. ІРС)*		
ЗМ1 – ЗМ2		
Лекційні, практичні, лабораторні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, колоквіум тощо)	оцінка за національною шкалою
T1-T12	T1-T12	
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1=0,2$	$k_2=0,4$	$k_3=0,4$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				для екзамену
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)	задовільно
2-51-3,15	60-68	E		
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Гайван Т. Я., Макарова С. М. Артикуляційна гімнастика в малюнках. Тернопіль, 2007.
2. Денисенко Л. Логопедичні ігри: розвиток фонематичного слуху і правильної звуковимови. *Початкова освіта*. 2004. № 2. С. 5-6.
3. Енциклопедія діагностичних методик щодо з'ясування стану психофізичного розвитку дітей раннього віку / уряд. К.Л. Крутій, Л.О. Федорович. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2012. 204 с.
4. Ігри в логопедичній роботі: навчально-методичний посібник / укл. О. В. Чепка. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 181 с.
5. Линдіна Є. Ю., Ревуцька О. В. Технології логопедичного обстеження: навчально-методичний посібник / упор. Є. Ю. Линдіна, О. В. Ревуцька. 2-е видання, доповнене та доопрацьоване. Київ: Освіта України, 2021. 218 с.
6. Мартинчук О. Г. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. 288 с
7. Онищенко Т. Дитяча гра в історії розвитку дошкільного виховання на Україні. *Шлях освіти*. 2000. №2. С. 53-56.
8. Шеремет М. К., Мартиненко І. В. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник. Київ, 2006. 360 с.
9. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 240 с.
10. Савша Л. П. Пальчикова гімнастика для розвитку мовлення дошкільнят. Київ : Школа. 2002. 48 с.

Додаткова

11. Березіна О.М., Павловська Г.О. Мовні ігри та забави: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мальва-ОСО, 1999. 103 с.
12. Богуш. А., Луцан Н. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи : Навч.-метод. посібник.. Київ: Слово, 2008. 256 с.

13.Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту / Упорядники К.Л. Крутій, Н.В. Погрібняк. 4-те видання. доп. Запоріжжя : ТОВ «Ліпс» ЛТД, 2005. 336 с.

14.Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: науково-методичний посібник / Науковий редактор О.Л. Кононко. Київ: редакція журналу «Дошкільне виховання», 2003. 243 с.

15.Манько Н.В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: Науково-методичний посібник. Київ: КНТ, 2008. 256 с.

16.Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : Навч.-метод. посібник / за ред. Тарасенко Г.С. Київ: Слово, 2010. 320 с.

17.Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія : Навч. посібник. реком. МОНУ для студ. ВНЗ. Київ: Академвидав, 2008. 432 с.

18.Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум : Реком. МОНУ як навч. посібн. для студ. ВНЗ. 2-ге вид. Київ: Слово, 2007. 352 с.

19.Рібцун Ю. В. Віршики, картинки, звуки для забави і науки. Альбом для логопедичних ігор-занять з дітьми 3-6 років. Харків : Видавнича група «ОСНОВА», 2013. 176 с.

20.Рібцун Ю. В., Рібцун О. Вихователь й малюки конструюють залюбки: метод. посіб. для роботи з дітьми 3-6 років. Київ: Генеза, 2017. 192 с.

21.Рібцун Ю. В., Рібцун О.Г. Граємо – мову вивчаємо: робочий зошит. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 64 с.

22.Рібцун Ю. В. Звукові намистинки. Формування мовленнєвої полікомпетентності дошкільників : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 200 с.

23.Сак Т.В.Особлива дитина: від народження до 6 років: Поради батькам Київ:Літера ЛТД, 2008. 144 с.

24.Сушкова Г. Ігри зі словесним супроводом для дітей з вадами зору. *Дошкільне виховання*. 2002. №4. С.20-21.

25.Федій, О. А. Естетотерапія : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2012. 304 с.

26. Федорович Л.О. Дослідження мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з використанням «Логопедичного альбому» : метод. рекомендації. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2014. 228 с.

27. Школьник С. Я., Ланцюженко З. Д. 100 розвивальних логопедичних ігор і вправ. Харків : Ранок, 2008.

Інтернет-ресурси

<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/13802/1/Рання%20логопедична%20корекція%20навч-мет%20Черніченко%202020%20%281%29.pdf>

<https://vseosvita.ua/library/cikl-i-1-2-kl-logopedicni-igri-ta-vpravi-dla-rozvitku-ta-korekcii-movlenna-307847.html>

<https://korektolog.com/korekcmn>

https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3756/1/educ_2022_085.pdf

Навчально-методичне видання

Логопедичні ігри та рання логопедична корекція:
практикум для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта

Укладач: *О.І. Чекан*

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 6984 від
20.11.2019 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ
89600 м.Мукачево
Вул.Ужгородська. 26
Тел.2-11-09

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>